

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΦΛΩΡΟΠΟΥΛΟΥ
**ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ
ΣΠΟΥΔΕΣ**

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

Σάββατο 1 Απριλίου 2023

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλάτων, Πρωταγόρας, 321b-322a

Ἄτε δὴ οὖν οὐ πάνυ τι σοφὸς ὢν ὁ Ἐπιμηθεὺς ἔλαθεν αὐτὸν καταναλώσας τὰς δυνάμεις εἰς τὰ ἄλογα· λοιπὸν δὴ ἀκόσμητον ἔτι αὐτῷ ἦν τὸ ἀνθρώπων γένος, καὶ ἠπόρει ὅτι χρήσαιτο. Αποροῦντι δὲ αὐτῷ ἔρχεται Προμηθεὺς ἐπισκεψόμενος τὴν νομὴν, καὶ ὁρᾷ τὰ μὲν ἄλλα ζῶα ἐμμελῶς πάντων ἔχοντα, τὸν δὲ ἄνθρωπον γυμνὸν τε καὶ ἀνυπόδητον καὶ ἄστρωτον καὶ ἄοπλον· ἤδη δὲ καὶ ἡ εἰμαρμένη ἡμέρα παρῆν, ἐν ἣ ἔδει καὶ ἄνθρωπον ἐξιέναι ἐκ γῆς εἰς φῶς. Απορία οὖν σχόμενος ὁ Προμηθεὺς ἦντινα σωτηρίαν τῷ ἀνθρώπῳ εὔροι, κλέπτει Ἥφαιστου καὶ Ἀθηνᾶς τὴν ἔντεχνον σοφίαν σὺν πυρὶ –ἀμήχανον γὰρ ἦν ἄνευ πυρὸς αὐτὴν κτητὴν τῷ ἢ χρησίμην γενέσθαι– καὶ οὕτω δὴ δωρεῖται ἀνθρώπῳ. Τὴν μὲν οὖν περὶ τὸν βίον σοφίαν ἄνθρωπος ταύτῃ ἔσχεν, τὴν δὲ πολιτικὴν οὐκ εἶχεν· ἦν γὰρ παρὰ τῷ Δίῳ. Τῷ δὲ Προμηθεῖ εἰς μὲν τὴν ἀκρόπολιν τὴν τοῦ Διὸς οἴκησιν οὐκέτι ἐνεχώρει εἰσελθεῖν –πρὸς δὲ καὶ αἱ Διὸς φυλακαὶ φοβεραὶ ἦσαν– εἰς δὲ τὸ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ Ἥφαιστου οἶκημα τὸ κοινόν, ἐν ᾧ ἐφιλοτεχνεῖτην, λαθὼν εἰσέρχεται, καὶ κλέψας τὴν τε ἔμπυρον τέχνην τὴν τοῦ Ἥφαιστου καὶ τὴν ἄλλην τὴν τῆς Ἀθηνᾶς δίδωσιν ἀνθρώπῳ, καὶ ἐκ τούτου εὐπορία μὲν ἀνθρώπῳ τοῦ βίου γίγνεται, Προμηθεῖα δὲ δι' Ἐπιμηθεῖα ὕστερον, ἥπερ λέγεται, κλοπῆς δίκη μετῆλθεν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 5) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις **λέξεις/φράσεις** του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 5):

1. Ο Προμηθεὺς ξόδεψε χωρίς να το καταλάβει τα εφόδια στα ἄλογα ζῶα.
2. Ο Προμηθεὺς διαπίστωσε ὅτι ὁ ἄνθρωπος δεν ἦταν εφοδιασμένος με τις απαραίτητες ιδιότητες για την επιβίωσή του σε αντίθεση με τα ἄλογα ζῶα.
3. Ο ἄνθρωπος θα μπορούσε να αποκτήσει και να χρησιμοποιήσει την τεχνική γνώση χωρίς τη φωτιά.

4. Ο Προμηθέας έκλεψε τη φωτιά και την πολιτική τέχνη για χάρη του ανθρώπου.
5. Ο Επιμηθέας τιμωρήθηκε για την απερίσκεψιά του.

Μονάδες 10

B1. Να διευκρινίσετε τις έννοιες **έντεχνος σοφία** και **έμπυρος τέχνη**. Πώς σχετίζονται αυτές οι έννοιες με την **περί τὸν βίον σοφίαν**;

Μονάδες 10

B2.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Αἰσχύλος, Προμηθεύς Δεσμώτης, στ. 442-466

Στην τραγωδία Προμηθεύς δεσμώτης, ο Αἰσχύλος πραγματεύεται την ηρωική αντίσταση του αλυσοδεμένου στον Καύκασο Προμηθέα να υποκύψει στο θέλημα του Δία. Το απόσπασμα που ακολουθεί προέρχεται από το δεύτερο επεισόδιο, στο οποίο ο Προμηθέας απευθύνεται στον χορό των Ωκεανίδων και μιλάει για τις καθοριστικής σημασίας εφευρέσεις του και τη γενικότερη προσφορά του που κατέστησε δυνατή την εξέλιξη του ανθρώπου.

Τα ξέρετε καλά· τις δυστυχίες

ακούστε των θνητών, που ενώ δεν είχαν

πρωτύτερα μυαλό, με νου και σκέψη

τους φώτισα. Κι όσα θα πω, δεν είναι

παράπονο γι' αυτούς, μονάχα δείχνω (445)

το τι καλό τους έχω κάνει· πρώτα

εκείνοι έβλεπαν, μα έβλεπαν του κάκου

κι άκουγαν, μα δεν άκουγαν καθόλου,

αλλά ως θολές μορφές ονειρών σ' όλο

το μάκρος της αργόσυρτης ζωής των

αστόχαστα ανακάτευαν τα πάντα·

κι ουδέ πλιθόχτιστα ξέραν να χτίζουν (450)

ηλιόφωτα καλύβια, ουδέ την τέχνη

τα ξύλα να δουλεύουν, μα υπόγεια ζούσαν

σ' ανήλιαγες σπηλιές στις γης τα βάθη,

καθώς τ' αλαφροκίνητα μερμήγκια.

(...)

Μα και τον αριθμό, πρώτη σοφία,

τους βρήκα εγώ, και των γραμμάτων (460)

τα συνταιριάσματα, δουλεύτρα τέχνη,
μητέρα των Μουσών, μνήμη των πάντων.

Κι έβαλα πρώτος στο ζυγό τα ζώα
σε ζεύγλες και σαμάρια να δουλεύουν,
για να σηκώνουν των θνητών τους μόχθους
τους πιο τρανούς, και δαμασμένα στο άρμα
τ' αλόγατα έξεψα, λαμπρό καμάρι (465)

της πλούσιας αρχοντιάς.

Μτφρ. Τ. Ρούσσου

Ποιες ομοιότητες και ποιες διαφορές παρουσιάζει η εικόνα του Προμηθέα όπως τον περιγράφει ο Αισχύλος στην τραγωδία του Προμηθεύς Δεσμώτης σε σχέση με την περιγραφή του Πρωταγόρα;

Μονάδες 10

B3. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως **Σωστές** ή **Λανθασμένες**:

1. Η αρχαία ελληνική θρησκεία είχε ιερά βιβλία και ιερατεία με ειδική αποστολή τη μεσολάβηση μεταξύ θεών και ανθρώπων.
2. Ο Σωκράτης, όταν του δόθηκε ο λόγος προκειμένου, κατά το νόμο, να προτείνει και αυτός μία ποινή, πρότεινε την εξορία.
3. Το δικαστήριο αρχικά ήταν ευνοϊκό προς το Σωκράτη.
4. Ο Σωκράτης δέχτηκε ατάραχος το θάνατο συζητώντας με τους φίλους του για την αθανασία της ψυχής.
5. Ο Αλκιβιάδης ανήκε στον κύκλο του Σωκράτη.

Μονάδες 10

B4. Να εντοπίσετε στο αρχαίο διδαγμένο κείμενο μία ομόρριζη για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής: **προμήθεια, μελωδία, οδόστρωμα, μερίδιο, λαθραίος.**

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Θουκυδίδου 1. 85-86

Πρόκειται για τη δημηγορία του Σπαρτιάτη εφόρου Σθενελαΐδα που εκπροσωπεί τη φιλοπόλεμη μερίδα της Σπάρτης. Αντίθετα ο βασιλιάς Αρχίδαμος εκπροσωπούσε τη πιο διστακτική μερίδα σε έναν πόλεμο με την Αθήνα.

Καὶ ὁ μὲν Ἀρχίδαμος τοιαῦτα εἶπεν· παρελθὼν δὲ Σθενελαΐδας τελευταῖος, εἷς τῶν ἐφόρων τότε ὢν, ἔλεξεν [τοῖς Λακεδαιμονίοις] ὥδε. Τοὺς μὲν λόγους τοὺς πολλοὺς τῶν Ἀθηναίων οὐ γιγνώσκω· ἐπαινέσαντες γὰρ πολλὰ ἑαυτοὺς οὐδαμοῦ ἀντεῖπον ὥς οὐκ ἀδικοῦσι τοὺς ἡμετέρους ξυμμάχους καὶ τὴν Πελοπόννησον· καίτοι εἰ πρὸς τοὺς Μήδους ἐγένοντο ἀγαθοὶ τότε, πρὸς δ' ἡμᾶς κακοὶ νῦν, διπλασίας ζημίας ἄξιοί εἰσιν, ὅτι ἀντ' ἀγαθῶν κακοὶ γεγέννηνται. ἡμεῖς δὲ ὅμοιοι καὶ τότε καὶ νῦν ἐσμέν, καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἣν σωφρονῶμεν, οὐ περιοψόμεθα ἀδικουμένους οὐδὲ μελλήσομεν τιμωρεῖν·

Λεξιλόγιο

παρελθὼν (παρέρχομαι)= ανεβαίνω στο βήμα

εἷς= ἕνας

οὐδαμοῦ= πουθενά

ἀντεῖπον (ἀντιλέγω)= αρνούμαι

ζημία= τιμωρία

περιοψόμεθα (περιορῶ)= ανέχομαι

τιμωρῶ= βοηθῶ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφραστεί το απόσπασμα: «Καὶ ὁ μὲν Ἀρχίδαμος ... κακοὶ γεγέννηνται».

Μονάδες 20

Γ2. Τι υποστηρίζει ο Σθενελαΐδας ὅτι θα πράξουν οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀπέναντι στους συμμάχους καὶ ὑπὸ ποια προϋπόθεση;

Μονάδες 10

Γ3. α) Να γραφούν οἱ υπόλοιποι βαθμοὶ τῶν ἐπιθέτων στη γενική ἐνικού τοῦ ἀρσενικοῦ γένους: **τοὺς πολλοὺς, ἀγαθοὶ, κακοὶ** (ένα παράδειγμα γιὰ τὸ καθένα).

Μονάδες 5

β) Να γραφεί το γ' ενικό όλων των εγκλίσεων των ρημάτων στο χρόνο και στη φωνή που βρίσκονται: **ἀδικοῦσι, ἐγένοντο** (Να γραφεί και το απαρέμφατο και η μετοχή).

Μονάδες 5

Γ4. α) Να αναγνωριστεί το είδος των μετοχών και να εντοπιστεί το υποκείμενό τους: **παρελθών, ἐπαινέσαντες, ἀδικουμένους**.

Μονάδες 5

β) Να εντοπιστεί ο υποθετικός λόγος (υπόθεση-απόδοση-είδος) «**ἦν σωφρονῶμεν, οὐ περιοψόμεθα ... τιμωρεῖν**»

Μονάδες 5

Καλή επιτυχία!!!